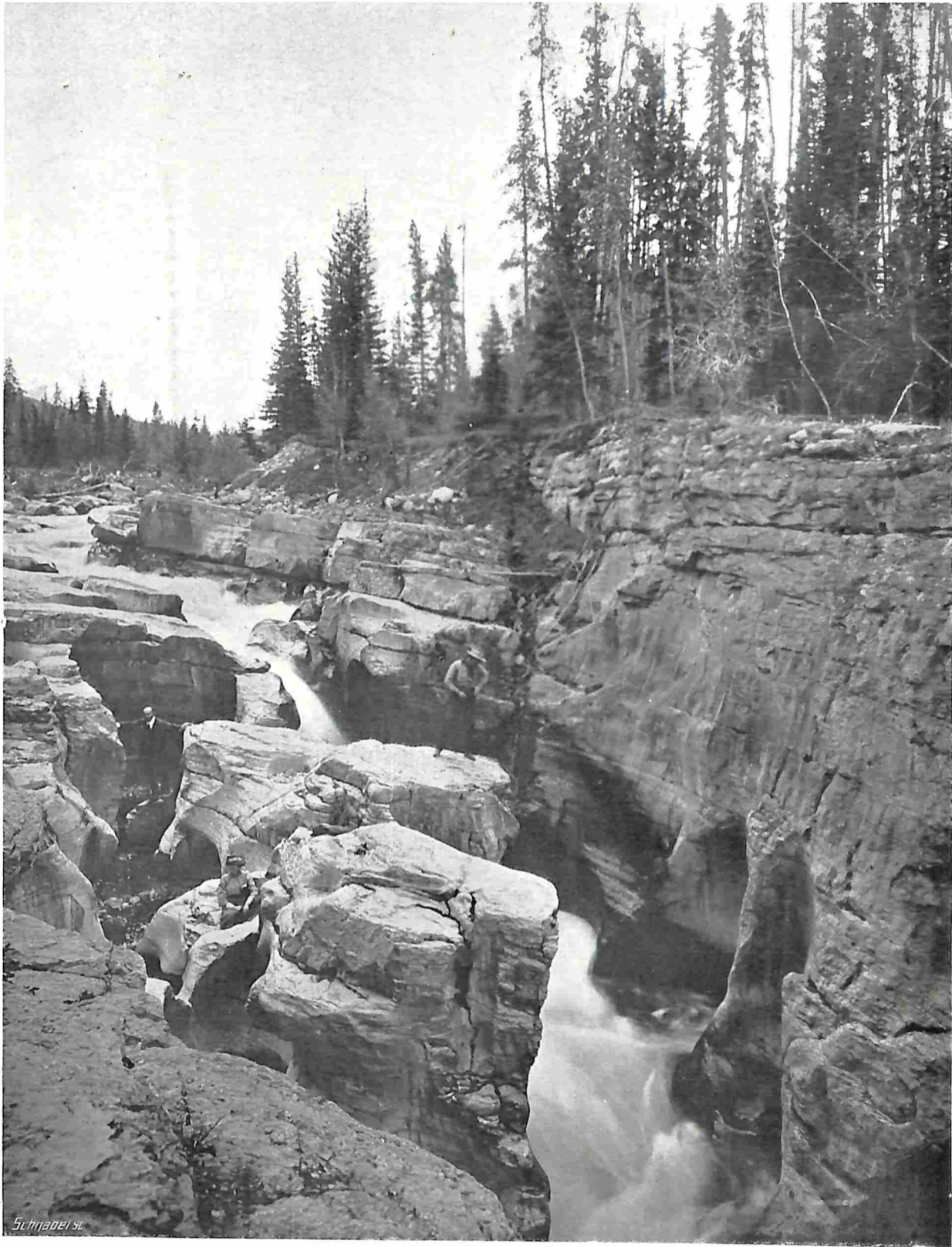

BUITEN

8e JAARGANG N°. 3

ZATERDAG 17 JANUARI 1914.

BOVENLOOP VAN DE MALIGNÉ (CANADA.)

INHOUD.

BOVENLOOP VAN DE MALIGNE (CANADA). ILLUSTRATIE. BLZ	25
DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST, DOOR WILLIAM LE QUEUX (3)	26
IN 'T JONGE JAAR, (GEDICHT). DOOR HERMAN HANA	27
SAN DIEGO EN LOMALAND, DOOR DAN. DE LANGE, GEILLUSTREERD.	BLZ. 28—29
SLOOPEND HERBOREN-NEDERLAND (IV), DOOR MR. DR. S. MULLER FZN., GEILLUSTREERD.	BLZ. 29—31
HET DORPSGEVAAR, DOOR WALTER VAN DIEDENHOVEN, GEILLUSTREERD.	BLZ. 32—34
DE ZONNEVROUW, DOOR GASTON LEROUX (28)	BLZ 33 EN 36
MET „DE PRINS DER NEDERLANDEN” OP DE NOORDZEE, DOOR TOM SCHILPEROORT, GEILLUSTREERD	BLZ. 35
TYPE VAN EEN VROUW DER ZWARTE FRANSCHE SOLDATEN. ILLUSTRATIE	36
DE RIJKSSTRAATWEG BIJ MAASTRICHT OVERSTROOMD. ILLUSTRATIE	36

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST

door WILLIAM LE QUEUX.

(3) *(Geautoriseerde v. r. vertaling.)*

Ik was in avondtoilet, en mijn omgeving maakte dat ik mij hier zeer vreemd gevoelde. Een wit overhemd, een stijve boord en een rok leken mij algeheel misplaatst temidden van deze geheel oostersche omgeving. Ja, de geheele atmosfeer van het huis was vervuld van het een of andere oostersche parfum, dat brandde, zwaar en welriekend. Aan het einde van de gang sloegen mijn leidlieden rechts af. Hier werd de gang smaller, en ook het plafond was lager. Heel aan het einde zag ik een Egyptische godin — een beeld van Isis, die een brandende lamp voor zich hield. De zwakke stralen van de lamp vielen naar boven op het gelaat van het beeldje, en verlichtten de mooie bronzen trekken en het lichaam met een dof, rooden glans. Doch nog voor wij de Isis bereikt hadden, sloegen mijn zwiigende gidsen met geruischloozen tred links af. Voor ons bevond zich een portaal, met dikke gordijnen ervoor. Daar vlak bij stond een kleine gong op een oostersch voetstuk. De beide inboorlingen bleven plotseling staan, en werktuigelijk volgde ik hun voorbeeld. Terwijl de grootste der beide mannen een klein koperen staafje opnam, sloeg hij met een sfinx-achtig gelaat er driemaal mede op de gong.

Na dit gedaan, en het staafje weder op de plaats waar het gehangen had teruggebracht te hebben, gingen hij en zijn collega naar de zware, zorgvuldig dichtgetrokken gordijnen. Beiden legden de vingers van beide handen tegen hun voorhoofd. Gelijktijdig werden de gordijnen ter zijde getrokken, en zonder dat mij dit verder verzocht werd, trad ik binnen.

Het vertrek was nog duisterder verlicht dan de gang waardoor ik zoeven gekomen was. Evenals tevoren, waren ook hier de lichten van kappen voorzien, om hen een rossig, zacht schijnsel te doen werpen. De omringende voorwerpen, en de geur van brandende pastilles waren weder geheel oostersch. Er waren Turksche matten en kleedjes, Perzische tapijten, cederhouten meubelen, terwijl de siervoorwerpen alle van Egyptische makelij waren, en veel van het meubilair ingelegd was met paarlemoer. Mijn aandacht werd getrokken door een aantal vreemd-uitziende snaar-instrumenten, blijkbaar allen zeer oud, die een wand van het vertrek bijna geheel in beslag namen.

De beide inboorlingen hadden zich teruggetrokken, en er heerschte volkomen stilte. Geen enkel geluid was er waar te nemen, zelfs niet het tikken van een klok.

Aldus gingen tien, vijftien, twintig minuten voorbij. Een half uur. Ik begon ongeduldig te worden.

En ik begon een onbedwingbare lust te krijgen, om te gaan rooken, doch in het huis van een vreemde kon ik dit niet goed doen zonder er eerst verlof toe gevraagd te hebben. Het was een eigenaardige situatie.

Ik begon reeds te denken, dat mijn gastheer of niet van mijn

komst verwittigd was, of geheel mijn bestaan vergeten had, toen er twee gordijnen langzaam en zonder eenig gedruisch door onder twee gordijnen langzaam en zonder eenig gedruisch door onder zichtbare handen werden ter zijde getrokken, en mijn rijzige, donkere reisgezel Signor Dario Volpi, of Gasperini, stond in de opening mij aan te staren, meer als iemand in een droom dan als een bewust menselijk wezen.

Hij stond daar zeker bijna een halve minuut onbeweeglijk en zwiigend, met zijn ondoorgroendelijke oogen op mij gevestigd. Zijn kleeding, Oostersch van ontwerp en snit, was niet enkel zeer rijk, doch tevens bijzonder smaakvol. Ook paste zij uitnemend bij zijn donker, knap gezicht, en zijn half-oostersche verschijning. Eindelijk zijn hand opheffend, wenkte hij mij, nader te treden. Hij gaf mij niet de hand en evenmin uitte hij een welkom. Voortdurend voelde ik zijn scherpen blik op mij gevestigd. Ik ging onder de gordijnen door — zij waren ter zijde getrokken door de inboorlingen die mij hadden binnengelaten — en onmiddellijk sloten zij zich weder achter mij.

Hoe het kwam weet ik niet, maar vóór ik dat huis binnentrad, had ik al een verrassing verwacht. En nu bevond ik mij in een zeer groot, tamelijk hoog vertrek, dat gemeubeld was in denzelfden stijl, als dat hetwelk ik zoeven verlaten had, doch dat schitterend verlicht was. Ik wierp onthutste en verbaasde blikken in het rond.

Overal in het rond stonden op tafels reusachtige kristallen kommen, de kleinste kom zal niet minder dan acht voet in omtrek geweest zijn. In deze kommen zwommen goudvisschen, varieerend tusschen een paar ons en vier of vijf pond, almaar langzaam rond met eentonige bewegingen. Er waren er, alles bij elkaar, wel een paar honderd. Het effect, teweeggebracht door hun voortdurend wisselende tinten, was zeer eigenaardig. Ik zag onmiddellijk een schitterend kleurspel, dat hoofdzakelijk gevormd werd door de gekleurde kappen en glazen ballonnetjes die het felle licht der elektrische lampen, overal in het rond aan de wanden, en in de kommen zelf verborgen, weerkaatsten.

Toen ik opkeek, werd mijn oog getroffen door een bijzonder vreemd gezicht. Het geheele plafond was een glazen spiegel, waarin de goudvisschen, schitterend en glinsterend, zooals zij daar rondzwommen in hun kommen, onderstboven werden weerkaatst.

Mijn aandacht werd geheel in beslag genomen door dit bizarre schouwspel toen Gasparini's zachte, sonore stem mijn gedachten-gang onderbrak.

„U ziet hier voor u een collectie goud- en zilverkarpers, die haars gelijke op aarde niet heeft”, zeide hij. „En velen ervan heb ikzelf gefokt”.

„Is 't inderdaad waar?” zei ik, bij gebrek aan een geestrijker antwoord.

Mij bij den arm nemend, leidde hij mij van de eene kom naar de andere, bleef voor iedere kom staan en vestigde mijn aandacht op de schoonheid en de vele eigenaardigheden van den karper die erin zwom.

Het was bekend, zeide hij, dat deze visch meer dan tachtig jaar oud was. Dié was van een zeer zeldzaam kruisras. Weer een andere had hij voor een betrekkelijk hooge som gekocht van een verzamelaar te Brussel, en weer een andere te Palermo: weer anderen had hij ontvangen uit de vijvers van het zomerpaleis van den Shah van Perzië.

Onderwijl waren de beide zwiigende Egyptenaren geruischloos verdwenen, en wij waren alleen. Toen ik misschien twintig minuten naar de voortdurend vloeiende woordenstroom van Gasperini had geluisterd, vroeg hij: „Wilt u rooken?” en drukte op een knopje, waarop er in een donkeren hoek van het vertrek plotseling een eigenaardig groen licht verscheen, en terstond weder verdween. Een oogenblik daarna kwam een der mannen zwiigend binnen en haalde uit een gesloten kabinetje een kistje met lange sigaren.

Ik dankte Volpi terwijl ik er een van de sigaren uitnam, en, nadat ik er het puntje afgesneden had, stak de man in geelzijde haar zeer zorgvuldig voor mij aan.

Toen maakte hij een diepe buiging en ging weder heen zonder iets te zeggen.

„Ah!” merkte mijn nieuwe kennis op, goedkeurend op mij neerziend, „ik zie, dat u een fijnproever is, tenminste voor zoover het tabak aangaat. Dat doet mij plezier. Was ik er ook niet van verzekerd geweest, dat dit het geval zou zijn, dan zou ik u niet een van deze sigaren aangeboden hebben. Ze zijn bijna met geen geld te betalen”.

„Deze is zeer zeker uitstekend”, antwoordde ik, terwijl ik er met buitengewone voldoening aan trok. „Ik ben geen kenner van wijn, maar ik kan wel zeggen, dat ik een goede sigaar weet te waardeeren”.

Ik veronderstel dat wij daar zeker bijna een half uur in nagenoeg volkomen stilzwijgen hebben zitten rooken.

„Ik zeg nooit iets terwijl ik rook”, had Gasperini gezegd: „evenmin als ik er aan denken zou, te praten bij het luisteren naar Wagner”, en ik bevond, dat wat hij zeide, letterlijk waar was. Een paar maal had ik iets tegen hem gezegd. Niet alleen had hij niet geantwoord, doch hij scheen mijn tegenwoordigheid geheel vergeten te zijn, zooal niet mijn bestaan. En al dien tijd dat wij daar zaten, was het geweest alsof hij in een droomtoestand verkeerde. Verscheidene malen, als zijn donkere, schitterende oogen de mijne ontmoetten, was ik geschrokken van de eigenaardige, starende uitdrukking erin. Zij hadden mij doen denken aan de oogen van iemand die in trance verkeert. Ik had eens in mijn leven 'n man in dien toestand gezien.

Plotseling scheen de groote violist weder tot het leven terug te keeren. Hij doofde zijn half-opgerookte sigaar uit, door de brandende punt in het water van een zilveren kom te dampelen, waarin rozenbladeren drevén, en toen legde hij de sigaar op een klein zilveren blad, dat op tafel naast hem stond.

Hij gaf mij met een gebaar te kennen, dat ik hetzelfde moest doen, en ik volgde zijn voorbeeld. Vervolgens stond hij op, en verliet het vertrek zonder verder iets te zeggen.

Toen er eenige minuten verstreken waren, en hij niet terugkwam, stond ik op, en begon het vertrek eens rond te loopen, en bekeek de vele artistieke en kostbare voorwerpen, die het bevatte. Weldra kwam ik in een hoek van het vertrek aan een klein schrijftafeltje, dat bijna geheel schuil ging achter een oostersch scherm. Hoewel het niet paste bij de oostersche aankleding van het vertrek, was het toch zeer fraai en zeldzaam, zooals trouwens al het andere in de kamer. Ik zag het voor een echte Louis Seize aan.

Half in gedachten verschoof ik eenige papieren, die daar door elkaar lagen, en nam een oogenblik later een portret op, dat met het gezicht naar beneden tusschen de papieren had gelegen.

Er is heel wat toe noodig om mij in verbazing te brengen, maar ik moet erkennen, dat ik zelden zoo verwonderd ben geweest in mijn leven, als ik toen was.

Het was een portret van Rosemary Calvert!

Het was eerst kort geleden genomen. Ikzelf had haar vergezeld naar het atelier in Regent Street, waar zij ervoor gezeten had. Het vertoende haar in avondtoilet, met een grooten hoed op. En van al de portretten die ik nog van haar gezien had, stond mij dit het beste aan.

Langzamerhand verdreef een gevoel van woede dat van verbazing, hetwelk ik eerst had gehad. Mijn adem stokte.

Welk recht had die man, een portret van Rosemary Calvert in zijn bezit te hebben?

Kenden zij elkaar? En zoo ja, waren zij dan zoo intiem met elkaar, dat zij er niets in zag, hem een portret van haar te geven?

Ik vermoed dat mijn vurige verlieftheid oorzaak was, dat er in mijn brein allerlei zonderlinge ideeën en twijfelingen ontstonden. Ik stond nog altijd met het portret in de hand, toen het geluid van ademhalen mij me snel deed omwenden.

Dario stond op nog geen el afstand van mij, geheel veranderd. Zijn gelaat was vertrokken van woede. Zijn groote, zwarte, vurige oogen, kwaadaardig en dreigend, schoten vlammen — er zijn geen andere woorden om den blik van vurigen haat te beschrijven, waarmede hij mij aankeek. Zijn mond was even geopend, en terwijl hij daar stond, hijgend, rees en daalde zijn borst als die van een vrouw in oogenblikken van groote emotie. Ik dacht dat hij op mij toe zou springen, doch hij bleef daar zwiëgend, bijna bewegingloos staan. Werktuigelijk, veelend dat ik iets moest zeggen om een einde te maken aan dezen pijnlijken toestand, stotterde ik: „Ik — ik vraag u wel excuus, Signor Volpi, dat ik in uw particuliere documenten heb gescliarred, maar ik deed het zonder eenig opzet, en zonder er bij na te denken. Scms ben ik verschrikkelijk verstrooid. Ik hoop van ganscher larte dat u mijn verontschuldigungen zult willen aannemen”.

Toen ik ophield met spreken, bemerkte ik plotseling, dat er iets vreemds in het vertrek aan het gebeuren was. Het licht begon duisterder te branden. Het met welriekende geuren bezwangerde vertrek vulde zich met een dikken damp. De lampen waren enkel nog maar vaag en onduidelijk door een eigenaardig olauw waas te onderscheiden.

Het licht werd al flauwer en flauwer, en een zware geur vervulde de lucht.

Ik zag schimmige gedaanten geruischloos heen en weer loopen. En al dien tijd stond Gasperini, hoog boven mij uitstekend, als een reusachtige silhouet, zwiëgend en onbeweglijk op nog geen pas van mij af. In het doffe licht leek hij nog langer dan anders. Uit het steeds dikker wordende schemerduister keek hij mij nog steeds verwoed aan met oogen, die zóó vreemd, zóó spookachtig schitterden, dat een huivering van angst mij over den rug liep. In die groote kommen, waarin de electriche lichtjes zoo kunstig verborgen waren, zwom de visch, sterk vergroot door het water, en gouden en zilveren stralen uitschietend, al maar rond, in een eeuwigen cirkel, cnafgebroken een reis voortzettend, waaraan geen eind kwam. Door de duisternis in het vertrek waren dit de eenige voorwerpen, die ik onderscheiden kon, en ik keek er zoo lang naar, tot mijn oogen er op onverklaarbare wijze door gevangen gehouden werden.

Ik stond daar als een beeld, stem van verbazing, met mijn blik onafwendbaar gericht op de reusachtige kom in het midden van het vertrek, verstijfd in die spookachtige omgeving, verstijfd als iemand, die zich in een droom niet verroeren kan.

HOOFDSTUK III.

ROSEMARY'S BEKENTENIS.

Wat er daarna gebeurde, herinner ik mij slechts zeer vaag. Ik herinner mij vaag, dat ik door hooge vertrekken en gangen geleid werd, maar of dit geschiedde door Gasperini, of door zijn beide beeld-gelijke Egyptenaren, of door iemand anders, dat zou ik niet kunnen zeggen. Ook herinner ik mij, dat, terwijl ik midden op de een of andere straat stond, ik lang en aanhoudend een hoorn van een auto hoorde toeteren, en dat ik plotseling omgeven was door een hel licht.

Werd ik daarna naar huis gereden, terwijl er iemand naast mij zat? Of reed ik alleen naar huis? Of heb ik het geheele eind naar mijn kamers in Baker-street geloopt? Dikwijls heb ik getracht dit probleem op te lossen, door mijn gedachten te concentreren op de gebeurtenissen van dien avond, doch helaas; zonder eenig resultaat. Het was me alsof ik met iemand anders door de duisternis reed, alleen reed, en alleen liep. Maar daar begeeft mij mijn geheugen.

Het eenige wat ik weet, is, dat toen mijn bediende Jeans mij den volgenden morgen kwam wekken, hij mij geheel gekleed op mijn bed vond liggen, en, zooals hij mij later vertelde, „in mijn slaap mompelende, dat je d'r bang van zou worden”. Ik herinner mij, dat ik erg onrustig geslapen had, en dat ik voortdurend last had gehad van vreeselijke nachtmerries, waarin monsterachtige goudvisschen een hoofdrol speelden. Toen ik ten laatste wakker werd — mijn bediende had de grootste moeite mij wakker te krijgen, — had ik een gevoel in mijn hoofd alsof 't zou barsten.

Had men mij in dat huis een verdoovend middel ingegeven? Of had Gasperini mij misschien gehy notiseerd? Had men mij op een andere wijze het bewustzijn doen verliezen? Ik wist het niet. en tot op dezen dag weet ik het nog niet. Van het oogenblik af, waarop ik wakker werd, voelde ik mij van één ding zeker, namelijk, dat Gasperini een man was voor wien men op zijn hoede moest zijn.

Een van de eerste dingen waaraan ik bij mijn ontwaken dacht, was Rosemary's portret, en deze gedachte maakte mij zeer bezorgd en zelfs achterdochtig. Hoe kwam het dat Gasperini het in zijn bezit had? Had hij het gekocht, of had mijn lieveling het hem gegeven?

Het leek mij dwaas te veronderstellen dat hij het gekocht had, tenzij hij Rosemary kende, ja, een vriend van haar was; en indien zij een intieme kennis van hem was, was het veel waarschijnlijker, dat zij het hem zelf gegeven had. Voortdurend, terwijl ik mij aankleedde, werd ik gekweld door deze en dergelijke gedachten omtrent Rosemary. En toen herinnerde ik mij opeens, dat zij hartstochtelijk veel van muziek hield. Muziek, van welke soort dan ook, had een buitengewone bekoring voor haar. Zoolang de muziek aankleed, was het of mijn geliefde er geheel door be-tooverd werd. Zij speelde zelf uitstekend viool....

Onmiddellijk begon ik het verband tusschen de dingen te zoeken. Rosemary Calvert een hartstochtelijke musicienne en viool-speelster; en Gasperini de grootste violist die de wereld sedert Paganini gekend had. Wat mij eerst raadselachtig had geleken, begon zich nu snel en heel natuurlijk te ontwarren. In mijn verbitte verbeelding, en gerickeeld door een onmatige jalouzie die nu in mij wakker werd, zag ik Rosemary docdelijk verliefd op Gasperini, en zag ik Gasperini zijn betovering om haar weven. Ik zag intrigues — heimelijke ontmoetingen — hartstochtelijke hofmakerij — het wisselen van portretten en geleime brieven! Alleen de gedachte hieraan reeds maakte dat ik mijn tanden op elkaar klemde.

Ik was vervuld van onrust. Deze listige Italiaan, ik wist nu dat ik hem haatte met een diepen, bitteren haat, was bezig mijn mijn liefste te cntstelen, en had haar wellicht reeds cntstolen!

Een enkele maal had zij zijn naam wel genoemd, zooals zij dit ook van andere musici deed, en had zelfs wel terloops gezegd, dat zij hem kende. Dat was natuurlijk slechts een klein deel van het bedrog. Zij waren bezig te intrigueeren, terwijl ik er, om zoo te zeggen, bij stond, en hadden dit waarschijnlijk reeds geruimen tijd gedaan, en ik, arme, verliefde, verrouwende dwaas die ik was, had niets gezien, niets vermoed. In mijn onmacht voelde ik dat mijn zelfbeheersching mij ging begeven.

Na mijn cntbijt cnaangererd te hebben laten staan, ging ik op weg naar de City. Doch het duizelde mij. Ik had nog juist gezegd verstand geneg om te beseffen, dat het geheel nutteloos zou zijn te proberen om te werken, zoolang deze koortsachtige haat mij bezieldde.

(Wordt vervolgd).

IN 'T JONGE JAAR.

In 't jonge jaar
Een druiledag.
Ik vraag mij, waar
Nu schuilen mag

Mijn blijheid, en waar in den mist'gen morgen
Mijn levend liedje ligt geborgen....

Totdat er klinkt
En kwinkt en zingt
In grijze lucht
Met blij gerucht

't Jolijt van een sijsje, in de elzentwijgen; —
Een sijsjen op een rijsjen, — dat niet kan zwijgen.

De katjesfranje
Van 't elsje kan je
— (Elk katje aan 't kopje
Een druipedropje) —

Zien weemlen op 't welig wijsje dat
In 't zingende sijsje zijn zieltje zat.

Blaricum.

HERMAN HANA.

Gereproduceerd met toestemming van Kath. Tingsley.

ARISCHE HERDENKINGSTEMPEL EN GEBOUW VAN HET „RAJA YOGA COLLEGE” TE POINT LOMA.

SAN DIEGO EN LOMALAND.

WONDERBAAR, in de hoogste mate verrassend en tevens onbegrijpelijk opwekkend is de indruk, dien men ontvangt, wanneer men te San Diego in Californië uit den trein stapt. Deze plaats is geheel in het zuiden van Californië gelegen, ongeveer op dezelfde noorderbreedte als Caïro. De temperatuur is er buitengewoon aangenaam. Zelfs in den winter heeft men er, dank zij de koesterende zonnearmte, en de bescherming, die de bergen tegen noordelijke en oostelijke winden verleenen, nooit minder dan 45° Fahrenheit, maar, door de verkwikkende, oprisschende lucht van de „Pacific”, heeft men tevens een gevoel van zenuwsterkende koele en hooge lucht. Denkt men daarbij aan het feit, dat men als regel mag aannemen, dat er hoogstens zestig regendagen in den loop van ’t jaar voorkomen, dan zal ieder zich kunnen voorstellen welk een ideaal klimaat in deze omgeving heerscht. Zeer zeker mag men de inwoners van San Diego gelijk geven, wanneer zij hun stad en haar omgeving als het Californische paradijs beschouwen. Trouwens, min of meer onderschrijven de machthebbende personen, de millionairs en multimillionairs van Amerika, deze uitspraak. Het grootste en beroemdste winterresort, het „Hotel del Coronado” bevindt zich op het Coronado- en Noord-Schiereiland, een landtong tegenover San Diego, waardoor de baai, tevens de haven van deze plaats, gevormd wordt. De haven is twee en twintig vierkante mijlen groot; door de uitmonding in een betrekkelijk nauw kanaal, gevormd door het Noordereiland en Point Loma, beveiligt zij de schepen tegen storm en hooge zeeën.

Zooals bekend mag worden geacht, is San Diego de eerste haven op Noord-Amerikaans grondgebied, wanneer men van het zuiden Amerika's Westkust langs zeilt. De bewoners dezer stad spannen daarom alles in, om hun haven te maken tot het middenpunt der handelsbeweging aan de westkust, zoodra het Panamakanaal in 1915 geopend zal zijn. Overal ziet men in aanbouw zijnde havenwerken, aanlegstijgers, pakhuizen, enz., enz. Met spoorwegmaatschappijen worden onderhandelingen gevoerd, opdat men de kortst mogelijke verbindingen met het vasteland van Amerika verkrijge. Voor de sinaasappel- en citroenen-cultuur worden de omstreken van alle noodige werken voorzien. Ook landbouw en veeteelt worden krachtig aangemoedigd. En dat alles heeft plaats in eene omgeving waar de grond zoo vruchtbaar is, dat elke plant er welig tiert. In zeven à acht jaar groeien Phoenixpalmen op tot machtige, schaduwgevende boomen. Daarnaast ziet men de prachtige Life-Oaks, Peppertrees, Ficussen, Cypressen, enz., enz. Van de bloemenwereld willen wij

zwijgen; geheel Californië is wereldberoemd door zijn bloemen, ieder weet daarvan iets te vertellen. Maar wellicht denkt niet ieder er aan, dat die bloemenpracht geheel het jaar voortduurt: in December en Januari vindt men in dat gezegende land nog steeds de heerlijkste rozen, anjelieren, en dergelijke.

Ook herinnert niet ieder zich, dat men daar in het verre Zuidwesten op Nieuwjaarsdag in volle zee baadt. De weelde die men, alleen reeds door die heerlijk zachte lucht, dat leven in de natuur gevoelt, is onbeschrijflijk. Maar nog merkwaardiger is 't, dat men in de bergen, die de baai omringen, de grootste verscheidenheid van temperatuur vindt, al naar de hoogte en de ligging van de plaats waar men zich ophoudt. Wanneer deze geheele omgeving eenmaal in cultuur gebracht zal zijn, zal zij ongetwijfeld een der grootste middelpunten van het wereldverkeer worden. Men vindt in deze omgeving alles, zee, bergen, bosschen, weiden, terreinen voor landbouw, vruchten-, bloemen- en boomencultuur, mineraliën, enz. En dat alles onder een hemel die den mensch noodt, om de hand aan den ploeg te slaan, opdat al die schatten ten bate der menscheid zouden worden gebruikt. Wie moet, kennis, karakter, ondernemingsgeest en zelfvertrouwen bezit, zou op dit heerlijke plekje der aarde voor zich en zijn medemensen een aardsch paradijs in het leven kunnen roepen. Maar, wie weet, hoe menigeen heeft niet reeds het oog op deze plaats geslagen?

In de tweede helft der vorige eeuw was oud San Diego een dier verloren plekjes, waar de toenmalige bewoners in vreugde en vrede samenleefden, zonder zich veel om de wereld te bekommeren.

In 1867 zou er verandering komen. Een echte, bekomen Amerikaan uit Connecticut, Alonzo Erastus Horton, vier en vijftig jaren oud, kwam naar oud San Diego. Hij wilde de rustige bewoners tot de overtuiging brengen, dat zij het stadje een beetje op een verkeerde plaats hadden gebouwd. Zooals het oude en wijze menschen betaamt, hielden de bewoners stok stijf vol, dat San Diego op de juiste plaats stond; dat Horton zelf, en al de Yankee's die na hem konden komen, dood en begraven zouden zijn en dat San Diego nog altoos op dezelfde plaats zou staan. 't Bleek, dat die oude, wijze menschen zich vergisten.

Horton stichtte een nieuw San Diego aan de baai; en toen eerst nam de groote ontwikkeling een aanvang. Nog wordt hij genoemd „de Vader van het hedendaagsch San Diego”. Hij kocht duizend „acres” land voor zes-en-twintig cent per „acre”, en vestigde de nieuwe stad. Dit geschiedde in 1867. Na drie jaren telde de plaats 3000 inwoners. Bij de telling in het einde van het jaar 1912 bleek de stad San Diego reeds tusschen de tachtig en negentig duizend inwoners te bezitten. En, in verband met de toename sedert

dien, vermoedt men, dat in 1915, als bij gelegenheid der opening van het Panama-Kanaal, een Wereldtentoonstelling te San Diego gehouden zal worden, de stad ongeveer honderd-en-vijftig duizend inwoners zal tellen. Welk een geweldige groei!

Aller aandacht in San Diego is thans gevestigd op het jaar 1915. De opening van het Panama-Kanaal is voor deze prachtige zeehaven „de groote gebeurtenis”. Door het houden van een Wereldtentoonstelling in dat jaar trachten de bewoners der stad de aandacht der geheele wereld op zich te vestigen. Reeds is door de inwoners een som van twee en een half miljoen gulden voor de inrichting dezer Tentoonstelling beschikbaar gesteld. Een heuvelachtig terrein, vanwaar men een prachtig gezicht over de stad met haar omgeving en over de baai heeft, en dat + 1400 acres groot is, werd aangewezen. Eenige jaren geleden werd de beplanting er van begonnen, zoodat het nu reeds als een schitterend park den bezoeker toelacht. In alle richtingen worden er geasphalteerde wegen door aangelegd en van alle zijden is het omringd door de huizen der rijke bewoners van San Diego. Na 1915 zal deze aanleg geheel behouden blijven als stadswandelpaats.

Zoals in vele plaatsen thans geschiedt, heeft men ook te San Diego bij de beplanting van dit park de namen bij elk der boomen, heesters en planten aangegeven, zoodat de wandelaar gelegenheid vindt zijn kennis in de botanie zonder inspanning uit te breiden. Een gedeelte van het terrein is gebruikt om de cactusplanten in al haar verscheidenheden saam te brengen. Menig uurtje brengt men daar door te midden van dien doolhof van planten, met de meest grillige vormen; een geheele heuvel is er mede overdekt.

Van de uitgestrektheid der stad kan men zich het best een voorstelling maken door haar te vergelijken met Amsterdam; San Diego is ongeveer driemaal zoo groot. Ofschoon de buitenwijken voor een deel nog niet bebouwd zijn, vindt men er naar alle richtingen uitstekende verbindingen met elektrische trams en voortreffelijk aangelegde asphaltwegen. Deze voortreffelijke wegen strekken zich zelfs veel verder uit dan het eigenlijk gebied der stad. Zoo vindt men b.v. een schitterende boulevard, die van het middenpunt der stad langs de ronding van de baai naar Point Loma voert.

(Wordt vervolgd).

DAN. DE LANGE.

SLOOPEND HERBOREN-NEDERLAND.

DE UTRECHTSCHEN MONUMENTEN. 1813—1913.

III. (Slot).

HET welsprekendst is de geschiedenis van den Dom, Utrechts fraaiste monument. Het koor, in 1254 gesticht en in het begin der veertiende eeuw voltooid, is geheel verwaarloosd, verweerd en met baksteen gelapt; het werd eene schilderachtige ruïne.

Terwijl het schip, dat van het begin der zestiende eeuw dagteekende, reeds door den wervelstorm van 1674 vernield was, werd het rijk versierde transept, dat er bij behoorde (gebouwd in 1460 vlg.), niet minder verwaarloosd dan het koor. De kloostergang, die uit de eerste helft der vijftiende eeuw dateerde, werd allengs onkenbaar en vuil. En de toren, dien zijne stichters geroemd hadden als een sieraad van Utrecht, werd, toen hij door den storm van 1836 zwaar beschadigd was, ommanteld met baksteen, geheel onkenbaar gemaakt en vernederd tot een vormlozen steenklomp. Ook inwendig werd de Dom schrikkelijker gehavend. In 1826 werd onder leiding van den destijds beroemden architect Suys eene soort van carrousel opgesteld, een houten kanariegeel geschilderd getimmerte, dat (vruchteloos!) moest trachten, de kerkbezoekers te beschermen tegen den tocht en dat het doorzicht in het heerlijke gebouw geheel onmogelijk maakte. De kapittelzaal werd (1825) in eere hersteld als auditorium der hoogeschool; maar zij werd tevens overvloedig gewitkalkt, van houten ramen met vierkante ruitjes voorzien en gevuld met een bij het carrousel in de kerk passend kanariegeel ameublement. Ook kwam

Gereproduceerd met toestemming van Kath. Tingsley.

SAN DIEGO EN LOMALAND. GEZICHT OP DE BAAI EN DE STAD SAN DIEGO.

men op den inval, om de ruïnes van het schip, die sedert 1674 steeds meer vervallen waren, op te ruïnen en aldus een statig Domein te scheppen. Een der drie overblijvende kapellen van het schip werd toen gesloopt; de eerwaardige Thomaskapel werd afgebroken en de westgevel van het transept, dat toen geheel blootkwam, werd versierd met allerlei zonderlinge uitbouwsels in zogenoemd gothieken stijl. De architect Suys was de bouwheer ook van deze smakeloze vertooning, en het doet goed op te merken, dat althans éene stem (was het wellicht die van den lateren rijksarchivaris Van den Bergh?) te Utrecht protesteerde tegen de leelijkheid van het gebouw, dat destijds bewonderd werd. „Wie dorst”, zoo kon men in den Studenten-almanak van 1829 lezen:

„Wie dorst, van smaak ontbloomt, zijn luimen bot te vieren?
Wie zonder kunstgevoel te lappen aan Gods huis?
Wie 't buitenwerk des Doms zoo knoeijig op te sieren?
Het is geen sterveling; — het is de groote Zeus!”

De lotgevallen van den Dom zijn het schrikkelijkt; maar zijnen zusters, den vier anderen kapittelkerken, ging het, al woekerde het bederf er langzamer en minder in het oog vallend voort, niet veel beter. De Janskerk werd van buiten eene ruïne: wat portlandsch cement kwam ze herstellen. Het koor, in 1820 door de Universiteitsbibliotheek verlaten, is sedert ijzingwekkend ledig; in het schip werd de helft der pilaren uitgebroken en werden de muren uitgehakt tot redelooze hooge puntbogen. De Pieterskerk werd minder gehavend; maar de droevig verweerde tufsteenen muren, die door de achttiende eeuw gelapt waren met baksteen, werden door de negentiende nogmaals bekleed met portlandsch cement. Erger ging het inwendig; in het koor verrees een zonder-

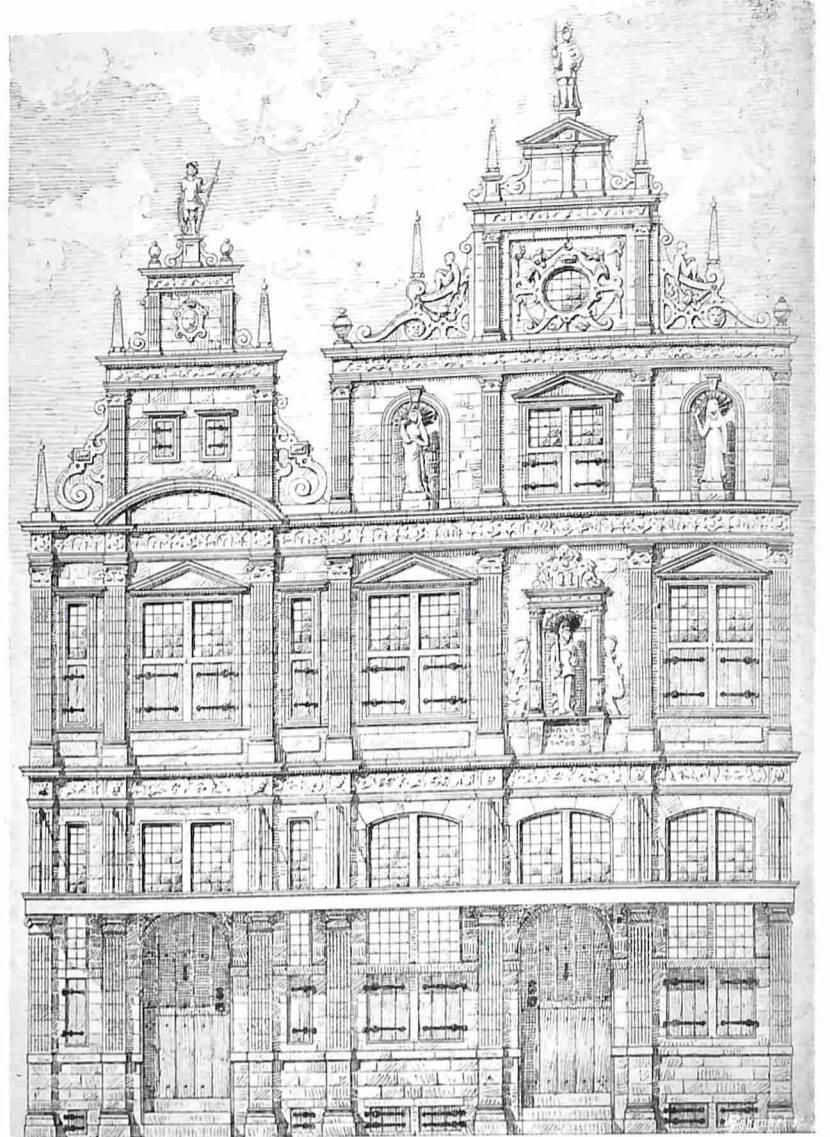
Gereproduceerd met toestemming van Kath. Tingsley.

SAN DIEGO EN LOMALAND. GEZICHT OP DE CANYONS.

ling gewrocht, een getimmerte, dat aan de overoude paalwoningen herinnert en welks wanden zijn opgetrokken in linnen, met behangselpapier beplakt. De koorkapel werd een vuilnishok, de sacristie gevuld met eene veelkamerige kosterwoning, waarop onlangs nog eene ingenieuse belvedère is aangebracht, waarop thans (zeer passend!) een palmenwoud ontluikt!

De kostbare klosteringang van St. Marie, eenig overblijfsel der heerlijke St. Mariakerk, was in de zeventiende eeuw door eene verdieping misvormd; thans werd hij ontsierd door eene reeks vuile arbeiderswoningen, zoodat de fraaie gang kwam te liggen in een onogelijk slop. De merkwaardige Geertkerk, in 1855 door de Veenendalers, die er eene schuilplaats hadden gevonden tijdens de overstroming van hun dorp, danig toegetakeld, werd in 1860—1864 nog meer gehavend door den architect Kamperdijk. Hij bouwde eene steenen hal in de kerk, een tochtscherm, even onogelijk en helaas duurzamer dan dat, waardoor de Dom ontsierd was; het schilderachtige kerkje, door Bosboom vereeuwigd, was toen absoluut onkenbaar gemaakt. De kloostergang van St. Catharijne verloor allengs al hare schoonheid: de naakte bogen, door portlandsch cement onogelijk gemaakt, verscholen zich gedeeltelijk achter eene moderne conciërgewoning (1892). Het merkwaardige Agnietenklooster, in 1830 door het Ambachtskinderhuis ontruimd, verviel meer en meer in droevige verwaarloozing en vervuiling. Het Deutsche Huis verloor op een goeden dag ongemerkt zijne fraaie voorpoort, die thans in het Rijksmuseum is ondergebracht. Het Koninklijke paleis, in 1807 door Lodewijk Napoleon haastig ingericht en weldra weder verlaten, werd een tijdlang als Gouvernementsgebouw gebruikt en daarna ingericht tot een kil en onogelijk Landbouwkabinet met witgekalkte muren. De belangrijke aanbouw, door den Koning op het voorplein gesticht, werd uitgebroken en veranderd in een zoo volkomen ondoelmatig bibliotheekgebouw, dat zelfs de tijdgenooten spotten met dezen zonderlingen Muzentempel, waar de schatten der geleerdheid niet zonder levensgevaar langs hemelhooge ladders bereikbaar waren. Het Bartholomeus-gasthuis, dat met zijne kapel een aardig en vrij volkomen voorbeeld leverde van een middeleeuwsch gasthuis, werd door eene zoldering onkenbaar gemaakt en in 1818 en 1872 geflankeerd door twee leelijke en onpassende aanbouwsels. Het fraaie en merkwaardige Panshuize, in 1814 aangewezen als woning van den Gouverneur, werd door Kramm (1830) vergroot met eene zaal, die, bestemd tot Statenzaal, daartoe aanstonds te klein bleek; en naast den ingang verrees eene lange rij leelijke bureauvertrekken, slecht van constructie en onogelijk, die den fraaie tuin verlaagden tot een binnenplein. Op een goeden dag (het jaar is niet geboekstaafd) verloor de fraaie gevel op het Oudmunsterkerkhof over het Wed, dat inwendig na het toe bouwen van zijn ouden zijning reeds verknoeid was, ook zijn rijk gebeeldhouwen geveltop, terwijl de vensters uitgebroken en mishandeld werden: leefde de kunstlievende architect Oltmans nog, hij zou thans niet meer, zooals in 1836, de herinnering aan het aardige geveltje uit het midden der zestiende eeuw wenschen te bewaren door eene teekening in zijn schetsboek!

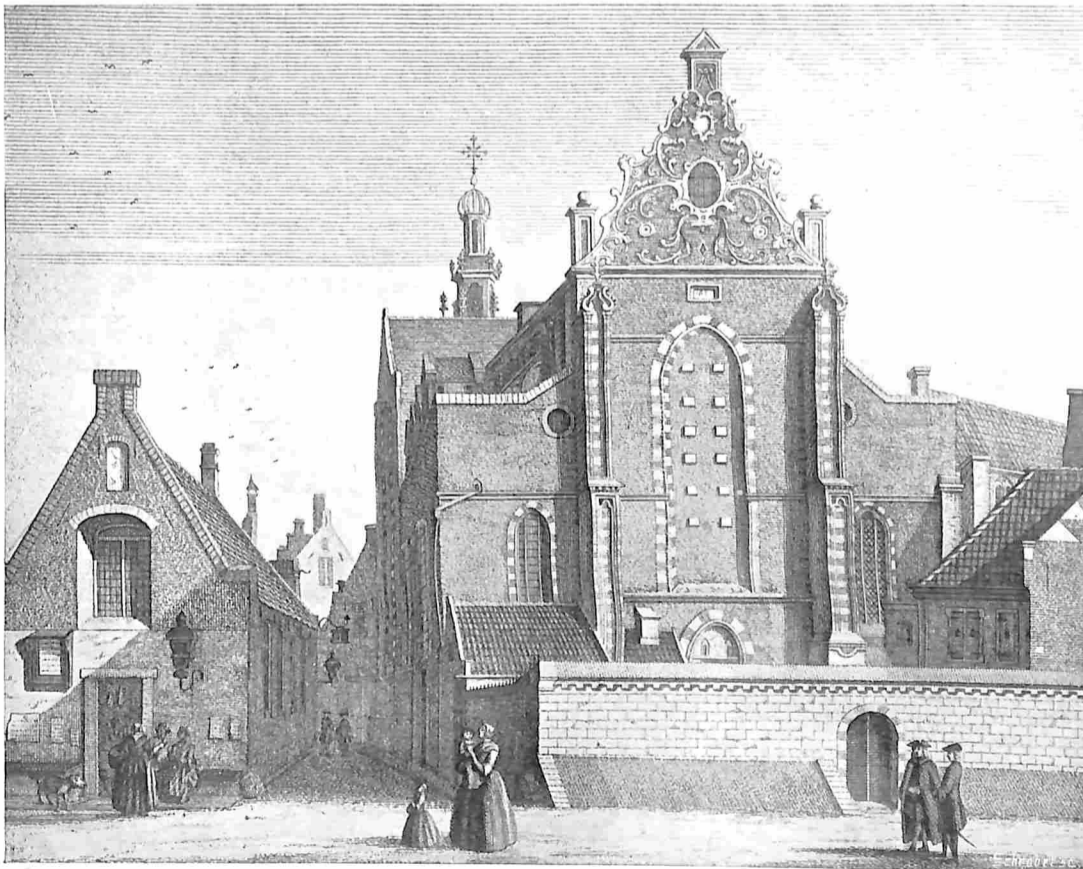
En binnen in de huizen ging, ongemerkt en ongehinderd, de verwaarloozing van fraaie oude versierselen en hunne vervanging door ordinaire moderne bekleedsels zijnen gang. De rijk gesneden

HET HUIS DE KEYSER TE UTRECHT. GESLOOPT IN 1862.

lambriseering van het huis Oude gracht bij de Hamburgerbrug N°. 23, het oude goudleer van het huis Montfoort op de Nieuwe gracht, het fraaie geelzijden kamertchansel van het Kinderziekenhuis Onder de Linden, maakten plaats voor papieren behangsels, die in de mode waren en die men gepaster, fraaier oordeelde: het geschiedde zonder reden en zonder doel, alleen omdat de eigenaars niet wisten, wat zij deden: mogen zij daaraan eene aanspraak ontleenen op onze vergiffenis!

Op den duur moest aan dit alles echter een einde komen; wij achten ons gelukkig, dat dit einde ook werkelijk gekomen is nog binnen het einde van onze periode. Toen het begrip van de oude monumenten en de bewondering voor het oude kunstschoon herleefden, heeft men alras ingezien, dat het zóó niet langer gaan kon, niet langer gaan mocht. Victor de Stuers geeselde met felle slagen de Vandalen, die huisden in Holland op zijn smalst, en een kreet van verontwaardiging verhief zich in het land. Men wreef zich de oogen uit, en met ontzetting en met tranen van woede bespeurde men, wat er hinderlijk bedorven en onherroepelijk verloren was. Toen heeft een nieuwe geest langzamerhand de natie bezielde; de besten onder ons hebben zich opgemaakt om te redden, wat nog te redden viel, getracht de geredde kunstwerken in eere te herstellen en ze te omgeven met iets van hun ouden luister. Een betere geest, die, na aandachtige studie van de monumenten, door juist begrip van wat zij bedoelden, er naar streefde, ze te herstellen in hunne aloude pracht. Een betere geest, want al erken ik gaarne, dat ook op dezen weg misgrepen zijn gedaan, — dat een en ander beter had kunnen uitgevoerd worden, — dat enkele verleidelijke herstellingen gewaagd schijnen en aanleiding kunnen geven tot misverstand, — niet geloofchend kan het worden, dat deze herstellingen, geleid door pieuse, door bekwame en smaakvolle handen, er krachtig toe hebben bijgedragen, om het uiterlijk onzer oude stad te verfraaien en hare overgebleven monumenten in eere te herstellen. De restauratie van het merkwaardige huis Oudaen (1858) en de ver-

DE ST. CATHARIJNEKERK TE UTRECHT, WELKER TORENTJE IN 1821 IS AFGEBOKEN.

HET KONINGSHUIS TE RHENEN, GESLOOPT IN 1812,
MET DEN NOG BESTAANDEN ST. CUNERA-TOREN.

vinging van het typische (in 1821 afgebroken) torentje der St. Catharijnekerk door een niet bij het gebouw passende dakruiter (1861) getuigen nog luide van het kwaad, dat onbekwame handen, ook al bedoelden zij het goede, kunnen aanrichten. Maar sedert is men verder gevorderd en heeft men ook betere resultaten bereikt. Moge de restauratie van het transept van den Dom door Kamperdijk (1856—57) nog te betreuren zijn, — daarna volgde (1877) de herstelling van het Domkoor door Nieuwenhuis, die van den kloosgang (1880—1896) en van de kapittelzaal (1876—1879) door Cuypers, en thans is Nieuwenhuis bezig, ook den Domtoren te doen herleven en het begrijpelijk te maken, dat het imposante gewrocht bedoeld is als een monument, „quo Trajectum decoratur”. De herstelling van den kloostergang van St. Marie door Cuypers (sedert 1903) is thans half voltooid: het schilderachtige monumentje is helaas nog niet te zien voor het publiek. In de overblijfselen van het Minnebroedersklooster is althans de oude kloostergang weder herleefd en toonbaar gemaakt. De Catharijnekerk heeft zijn ouden curieusen voorgevel, die deernlijk vervallen was, opnieuw zien verrijzen (1900) in een gewenschten voorbouw; de pittoreske kloostergang, door Nieuwenhuis met graagte hersteld, is bezig te herleven. Utrechts oude Statenkamer is wel niet hersteld, maar zij kan toch niet langer ergernis geven (1897—1900). In den gevel van Paushuizen is het fraaie, zwaar geschonden beeld opnieuw geplaatst in de herstelde, rijke baldakijn (1885): het moge een voorbode zijn van de geheele herstelling van den gevel! En de brand van het huis Zoudenbalch, die het belangrijke monument ten val dreigde te brengen (1903), is integendeel door de bemoeiingen van Victor de Stuers aanleiding geweest tot het herstellen van den merkwaardigen gevel, zij het ook slechts als eene decoratie voor een onbelangrijk en leelijk modern gebouw.

Zoo is thans reeds een en ander van Utrechts oud stedschoon gered en in eere hersteld. Wel had de herleefde belangstelling in de oude kunstwerken ook eene schaduwzijde: zij heeft hun (welk eene verandering!) groote handelswaarde gegeven. Terwijl velen zich beijverden, om de monumenten, waarvoor zij voelden, te redden en te behouden, gebruikten anderen de aldus geboren gelegenheid om de kunstwerken, die hun behoorden, van de hand te doen en te verkwanselen naar elders. Door die geldzucht zijn groote verliezen veroorzaakt in het inwendige der huizen, die nog pronkten met kunstrijke en kostbare kamerbetimmeringen. De prachtige geschilderde kamer van 1686 uit het huis N°. 80 op de Kromme Nieuwe gracht is een twintigtal jaren geleden verwijderd: zij verfraait thans de woning

van den heer Francis Lenygon te Londen. En de niet minder fraaie betimmering der groote zaal van het huis N°. 12 op het Janskerkhof is nog in het vorige jaar uitgebroken en naar elders vervoerd. De schoorsteenmantels met kolommen uit de zalen van huizen in de Boothstraat (N°. 13) en op de Nieuwegracht (N°. 6) versieren thans het Clarissenklooster te Ammerzoden en het stadhuis te Soest.

Ditzelfde gevaar bestaat nog: naarmate de waarde der oude kunstwerken steeds hooger stijgt, vermeerderd zelfs de kans op hunne verkwanseling. Maar les idées marchent: ook de verontwaardiging der groote meerderheid, die dezen handel veroordeelt, wordt steeds sterker: meer en meer begint men in te zien, hoeveel, hoe jammerlijk veel in de negentiende eeuw misdreven is; de ernstige begeerte, om niet alleen geene verdere misdrijven meer toe te laten, maar om integendeel te redden, wat nog te redden is, heeft post gevat in vele hoofden. Altijd meer wint die overtuiging veld, steeds krachtiger wordt de beweging; vrouwen mogen wij, dat wij geene ergerlijke schandalen meer zullen beleven!

Ook op het platteland in de provincie Utrecht begint de betere geest veld te winnen. Ook daar is, vooral niet minder dan in de hoofdstad, misdreven door wansmaak en onverschilligheid. Tal van eerbiedwaardige kasteelen zijn meedoogenloos gesloopt, — het laatst het vorstelijke Yselstein, van welks luister thans alleen nog zijn traptoren met de prachtige wenteltrap getuigt. De Vecht is beroofd van bijna al de rijke landhuizen, waarmede de achttiende eeuw den stillen stroom had versierd. Misplaatste en smakeloze verbouwingen hebben Beverweerd, Moersbergen, Sandenburg en zoovele andere kasteelen vernederd tot een ergernis van alle weldenkenden. Het merkwaardige Koningshuis te Renen is (1812) gesloopt, het rijke oxaal in de Amersfoortsche kerk (1845) mishandeld, de kerk van Yselstein (1911) verbrand.

Maar gelukkig, ook hier vertoonen zich nu teekenen van herlevende belangstelling en van grootere piëteit. Reeds in 1850 had het Provinciaal Utrechtsch genootschap het merkwaardige grafmonument der heeren van Yselstein doen herstellen, en onlangs (1909), toen het praalgraf opnieuw teekenen vertoonde van ergerlijke verwaarloozing, had de Provinciale commissie door nieuwe herstellingen den toestand opnieuw verbeterd: helaas! de brand van 1911 heeft de beide Yselsteinsche graftomben thans denkkelijk wel voorgoed vernietigd! Maar te Amerongen is door de Provinciale commissie althans gered en weder passend hersteld, wat nog gered kon worden van het grafmonument der Van Reede's, een kunstwerk van Jacob de Nole. In het St. Pietersgasthuis te Amersfoort is de herstelling der curieuse oude gasthuiszaal dezer dagen voltooid. De restauratie van het bijna vergeten en door

HET INWENDIGE DER IN 1813 GESLOOPTE ST. MARIAKERK
TE UTRECHT.

LANDHUIS TE BLARICUM, ONTWERPEN DOOR DEN ARCHITECT BAUER. TUINAANLEG VAN D. F. TERSTEEG.

verf- en kalklagen onkenbaar gemaakte fraaie renaissance-oxaal te Renen is onder handen.

Zoo vertoonen zich overal kenteekenen van een nieuwen tijd, beziel door een beteren geest. Moge de nieuwe eeuw, die aanbreekt, de bewijzen brengen van altijd warmere vereering voor het vele schoon, dat het voorgeslacht heeft geschapen, van steeds grootere zorg voor het weinige, dat eene vandaalsche eeuw ons daarvan heeft overgelaten!

S. MULLER FZN.

HET DORPSGEVAAR.

HET is met de mooie dorpen en mooie landschappen rond de groote steden al overal hetzelfde: oorspronkelijk slechts de wandel-oorden van de op natuurschoon en buiten-lucht beluste stadsbewoners en maar de woonplaats van weinigen, die met het stadsleven in nauwer verband staan, worden zij bij den groeienden drang naar buitenleven en buiten-wonen de aangewezen woon-oorden voor de aan-de-stad-ontvluchte stedelingen... en daarmee, hoe contradictoer het schijnt, begint hun verval in aesthetischen zin.

't Is toch juist om de rust en de frischheid van den buiten, om de intimiteit van de veilige dorpsche omslotenheid en om de weldadigheid van de ruimte boven akkers en velden, 't is toch juist zoekend dat en verlangend zich aan dat te laven, waarvan het woord „landelijkheid” het kort begrip aanduidt, dat de stadsmensch in den buiten komt. Zou hij er dan niet den oprechtsten vriend, den trouwsten beschermer van zijn? Zou hij 't dan niet juist zijn, meer dan de buitenman, die de contrasten niet kent, die met angstige zorgzaamheid het lands-eigene in eere houdt, die schroomt te doen het minste, dat het karakter van dreef en dorp schenden kan?

Het tegendeel blijkt waar te zijn; als de landbewoner dan al dikwerf onverschillig is voor het landschaps-aspect en dit slechts bewaart uit gewoonte, de stedeling komt als de verwoester van wat hem oorspronkelijk naar buiten lokte. 't Schijnt zijn noodlot, dat de atmosfeer van het stadsleven niet slechts in de stad om hem hangt, maar als een vloek rond hem waren blijft, waar hij ook staat of gaat. En 't is zijn noodlot en dat van het door hem verkoren land, dat hij met zich naar buiten een soort landsvergift sleept, dat hem voor 't land, en 't land voor hem bederft.

Moe van de stad en zat van 't stadsleven, verlangend naar rust en verandering, komt de stedeling ook eigenlijk niet op het land met klare bewustheid van wat hij mist en zoekt. Daarom ziet hij ook niet met klare bewustheid wat hij vindt. Daarom kent hij ook de schroom niet voor het ongerepte, noch de verteederding van het zuivere en innige.

Hij komt en snuift de ruime lucht in en hij voelt wat hem verheugt: de geslaaktheid der banden waarmee die groote stadsgemeenschap hem omwond. Maar van het land voelt hij enkel de vrijheid, niet het vrijheid brengende wezen. En daar hij zelden een voor de vrijheid geboren man is, maar meestal een, die,

verlost van de conventie der samenleving, de slaaf wordt van zijn eigen driften en willekeur, ontpopt hij zich meestal als een bandeloos en baldadig buitenman. Nu hij zelf niet meer vastgehouden en ingetoomd wordt door de vele noodzakelijkheden der stad, wordt hij van den weermomstuit een losgelaten en teugelloos tyran van het land. Hij legt er den druk van zijn willekeur op en brengt er het meestal niet keurige gezelschap van zijn lusten en eigenzin.

Laat nog daar, dat hij de zoete, nachtelijke heimelijkheid van velden en bosschen komt verstoren met zijn praktische elektrische lichten en dat hij de eenzaamheid van lieflijke dreven bevolkt met uitkijktorens, handwijzers, leelijke banken, melkhuisjes en de papieren restanten van pic-nic's en haagsche-hopjes-fuiven. Want hij brengt de erger stoornis van de stuivende automobielen op de voortaan voor wandelaars onveilige wegen, hij brengt de akelige „uitspanningen”, hij brengt de telefoonpalen over de hei, de afgezette terreinen en het allerergste... hij brengt de beunhazen-architectuur der landhuizen en de stijl-groc der lieve villa's. Maar neen, hij brengt nog iets ergers: hij brengt de slechte stadsgesest van looze praalzucht en geschagger op het land. Hij brengt de grondspeculatie, die allerwegen de ruimten en vlakten bederven zal, omdat zij op de willekeurige plaatsen willekeurig geplaatste huizen doet verrijzen, en hij brengt het behagen aan valschen schijn, dat die huizen, in plaats van eenvoudig en echt, pronkerig en onwaar in wezen en aspect doet zijn.

Ziet, om maar alleen eens rond Amsterdam te blijven, in de buurt waarvan ik u met uw aandacht hebben wil, naar het Kennemerland, naar Haarlem, Heemstede, Aerdenhout, Bentveld, Bloemendaal, Santpoort en Beverwijk, ziet naar die andere prachtige streek in Amstel's nabijheid, naar het Gooi, hoe daar de stadsmans huis gehouden heeft, hoe hij gewoekerd heeft met grondjes en terreintjes, hoe hij geknoeid heeft met huisjes en hokjes en hoe hij ten slotte, waar hij maar vrij, d.i. bandeloos, genoeg zijn kon, zich niet storend aan landschapsschoon en natuur, aan ligging noch plaatselijke gesteldheid, het wezen van het landelijke, dat het wezen van de vrijheid en blijheid van het buitenleven is, gebannen heeft.

Het Gooi wordt hoe langer hoe minder het lieve land voor de zwerfende minnaars der wisselvolle natuur en het echte land van Mauve, zooals 't nog altijd voor de reclame heet, bestaat in werkelijkheid niet meer. De vrijheid van heiden en bosschen is gebroken door hekken en draadversperringen, de ruime uitzichten worden immer meer verdorven door overal opstekende, brutale bouwsels, die den wandelaar, waar hij ook gaat, uit boschjes en van achter hagen toegrijzen. De weidschheid der wegen is verbrokken en de statige dorpen worden volgebouwd met knusse en vooral goedkope burgermans-woninkjes.

En wat nog eenigzins ongerept is gebleven krijgt vroeg of laat toch ook zijn beurt.

Zoo vormt Blaricum met zijn omstreken een der laatste nog echt landelijke uithoeken van het Gooi; maar dat zal niet lang

meer duren, want na Bussum, Hilversum, Baarn en Laren te hebben bedorven, komt nu het bandeloze bouwmonster ook dit dorp bedreigen. Tot voor kort werd, zeldzaam verschijnsel, in Blaricum eigenlijk alleen maar goed en minder goed gebouwd: het enkele geval van bepaald slechte bouwwijze, dat a's op zichzelf staand verschijnsel zich voordeed, bleef tamelijk onopvallend en, door toevallige omstandigheden van ligging en omgeving, van weinig ingrijpende beteekenis voor het geheele aspect van de streek. Behalve dat er te Blaricum vele specimina van goede, nieuwe-hollandsche landschaps-architectuur worden aangetroffen, werk b.v. van den te jong gestorven Bauer, van de Bazal, Rueter, Plate, om zonder opzet ongetwijfeld vele anderen te vergeten, kan er gezegd worden, dat daar iedere dorpsstimmerman-metselaar onprentieus en zonder slechte ambachtschool-tendenzen bouwt. Zoodoende zijn daar, behalve een aantal proeven van goede architectuur, die meeen dikwijls voorbeelden zijn van harmonische oplossing van ligging en opbouw van het huis in het omringende landschap, een aantal bouwsels verzezen, die in elk geval door hun eenvoud zich tegen kleur en beweging van het land niet verzetten. Maar met dien toestand, die voor onzen tijd tamelijk wel als een ideaal-toestand is aan te merken, dat daar of door bouwmeesters, of door eenvoudige dorpsstimmerlieden werd gebouwd, is het in deze streek nu ook gedaan. De revolutiebouw begint daar zijn intrede te doen. En daar dat naar alle waarschijnlijkheid toch eens gebeuren moest, is het misschien maar gelukkig te noemen, dat die revolutiebouw met een gebaar van in-het-oog-loopende zelfgenoegzaamheid zich maar onmiddellijk in haar afschrikwekkendste gedaante vertoont heeft.

Want nu is het in dat tamelijk onbedorven dorp toch wel ineens een heel opvallend schandaal geworden en wie weet of dat niet de dan toch meer gunstige gevolgen heeft, dat er nu direkt een stokje gestoken wordt voor den voortgang van dit ergerlijk bedrijf. Wie op bijgaande afbeelding een der huizen ziet, die in den laatsten tijd aan den Huizerweg te Blaricum zijn verzezen, huizen, die slechts verwant zijn aan woningen te Zandvoort en Wijk-aan-Zee, bekende bloeioorden van smaakmisleiding en misleide smaak, zal zich niet moeilijk de verontwaardiging voorstellen, die zich van velen, die dit dorp niet slechts bewonen, maar het ook beminnen, heeft meester gemaakt bij het zien van deze echte monsters en bij het gelukkige bericht... dat er zóó nog meer zouden komen.

De vraag is of de gemeenteraad van dit dorp aan het dringende verzoek van vele inwoners gehoor geven en een schoonheids-commissie instellen zal, die voortaan ten minste het ontstaan van dergelijke wanproducten zal voorkomen en die in het algemeen de dorpsbebouwing systematisch zal leiden. Maar het bij een geval als dit van een algemeen standpunt uit belangrijke is, dat deze vraag een vraag is, een vraag, die niet slechts hier, maar die betreffende de meeste mooie dorpen van ons landje aan de orde is.

Bijna overal zijn op 't oogenblik voorbeelden van landelijke en dorps-schoonheid aan te wijzen, waar zonder spoedig ingrijpen 't nu nog bijna ongerepte weldra hopeloos geschonden zal zijn.

En bijna overal is het lot der schoonheid in handen van dorps-gemeenteraden, die, wat wel te begrijpen is, juist op het gebied van het aesthetische niet immer, laat ons gerustelijk zeggen zelden competent zijn. Zelden beseffen deze gemeenteraden, dat aan hun inzicht en beleid de schoonheid van ons land, het niet zonder geestelijke schade te vervreemden ideale eigendom van alle Nederlanders, is toevertrouwd en daarom wordt ons land al maar armer aan natuurschoon.

Wordt het daarom niet tijd, dat de behartiging van een zoo voornaam landschap, als dat van 's lands aspect, onverwijld onttrokken wordt aan de onberekenbare voogdijschap, waaraan dat belang nu is toevertrouwd?

Waarlijk, een wettelijk-geregelde en algemeen-geldende verzorging van Nederlands landschap-schoon kan niet lang meer op zich laten wachten!

WALTER VAN DIEDENHOVEN.

DE KRACHT VAN INSECTEN.

Uit de genomen proeven met daarvoor vernuftig bedachte toestellen en kleine weegschalen is gebleken, dat de kleinste insecten betrekkelijk de sterkste zijn.

Bijzonder aardig is het toestelletje voor meikevers. Door middel daarvan wordt het dier aan een draad gespannen en tilt daarmee een kleine schaal met gramgewichtjes op. Zoo is berekend, dat een meikever 21 maal meer kan trekken dan een paard, terwijl een bij 30 maal meer trekt. Het paard trekt 6/7 van zijn eigen gewicht, de meikever het 14-voudige en de bij het 20-voudige!

Foto Martelhof.
EEN DER SCHRIKWEKKENDE BOUWSELS, WAARVAN ER BINNENKORT VELE TE BLARICUM ZULLEN VERRIJZEN.

DE ZONNEVROUW.

door GASTON LEROUX.

(Geautoriseerde vertaling)

LAATSTE HOOFDSTUK.

(29)

Hij vond daar twee schimmen, langs den oever dwalend. Met drukke gebaren kwamen zij nader loopen; het bleken oom François-Gaspard en Natividad. Hoewel zij er zeer droevig uit zagen, leek het wel of zij niet zoo ernstig geleden hadden. Raymond drukte hun de hand, zonder te vragen wat hun wedervaren was. Wat de twee anderen aangaat, deze ontstelden zoozeer van den bleeken, vermagerden jonkman, dat zij hem niets omtrent Maria-Theresia en den kleinen Christobal durfden vragen.

Een poosje liepen zij met hun drieën zwiingend verder. Zij waren verdiept in de droevigste gedachten. Eindelijk vroeg oom Ozout aan zijn neef: „Weet je niet wat er met den markies gebeurd is?”

— Ik dacht, dat hij bij u was, antwoordde Raymond, in wiens

Foto Martelhof.
LANDHUIS TE BLARICUM, EVENALS HET MONSTERHUIS HIERBOVEN VOOR EEN MATIGE SOM GEBOUWD, EN TOCH IN HARMONIE MET DE OMGEVING.
Ontworpen door Theo Rueter.

stem geen zweem van belangstelling meer in aardsche zaken klonk.

Toen verhaalde Natividad, dat oom Ozout en hij, na de mislukte poging om Maria-Theresia te bevrijden, in een kerker geworpen waren. Daar bleven zij vier dagen, en de oude heer had er ruimschoots gelegenheid gehad, zich van de werkelijkheid van zijn avontuur te overtuigen. Na vier dagen hadden zij de deur van hun gevangenis open gevonden, en zij waren in allerijl gevlucht, zich geen tijd gunnend, om naar den markies te vragen. Op dat oogenblik vluchtten alle Indianen overhaast uit Cuzco het gebergte in. Natividad en François-Gaspard begrepen niet wat er gaande was, maar zij hadden den trein naar Sicuano genomen.

Het volgende was geschied: Veintemilla had de troepen van Garcia, nog meer verwilderd door de Interaymifeesten, overvallen. Duizenden Quichua's, soldaten en burgers, waren in een paar uur Cuzco uit gejaagd, door de vier escadrons ruiters, die trouw aan den president gebleven waren. Veintemilla voerde henzelf aan, vast besloten, door een laatste stoutmoedige poging de fortuin te dwingen. Die vijfhonderd mannen van Spaansche afkomst hadden de Inca's op dezelfde wijze verjaagd als hunne voorvaderen onder Pizarro, in diezelfde vlakten van Xauxa en onder dezelfde onverwoestbare muren, welke ook voor eeuwen eenzelfde schouwspel hadden bijgewoond. Garcia was naar Bolivia gevlucht. Hij stond op het punt, zich voor den kop te schieten, doch juist op dat oogenblik bereikte hem de tijding van een oproer in Paraguay, en hij kreeg weer lust om te leven. Met al zijn Peruaansche ministers was hij de grenzen overgetrokken en verwelkomd door den benarden president van Bolivia.

Van Sicuano vertrokken, hadden Natividad en Ozout zich niet eerder opgehouden dan te Mollendo, waar zij den markies, die ook wel zou zijn vrij gekomen, hoopten aan te treffen. Raymond vreesden zij eerst te Lima terug te zien, nadat hij alles zou hebben beproefd om Maria-Theresia te bevrijden.

Het was thans voor de eerste maal, dat zij den naam van Maria-Theresia uitspraken. De jonkman bemerkte, dat beiden hem met een blik vol diepe deernis aanzagen. Een aangrijpende smart was op het gelaat van François-Gaspard te zien. „Zij is dood, oom! Zij is dood”, riep Raymond, en hij wierp zich in de armen van den ouden heer. Deze weende, en kuste zijn neef met een groote teederheid. Raymond rukte zich uit zijn omhelzing los, en schokkend van het snikken, liep hij weg langs het strand. De hooge zee, weinig vriendelijk voor hen, belette hun, zich

Four Mariethef

EENVOUDIG LANDHUISJE TE BLARICUM, DAT OP GELUKKIGE WIJZE ZICH AANSLUIT BIJ HET OMRINGENDE LANDSCHAP.

Ontworpen door Theo Rueter.

in te schepen

— „Arme Raymond! Arme Maria-Theresia! Arme kleine Christobal!” kreunde de grijsaard. Thans, na zooveel slagen van het lot, zag n en eerst, we k een goed lart de oude geleerde had: hij nam het zichzelf nu zeer kwalijk, dat hij bij het begin van hun expeditie zulk een keele onverschilligheid, die zijn reisgenooten wel verbitteren moest, aan den dag had gelegd. Maar wie had ook kunnen gelooven, dat het ernst was? Wat een vreeselijke gebeurtenis! Dat arme meisje! En het arme kind! Het was ontzettend. In Frankrijk zou niemand het geloovent, niemand. Al zou hij het in den breede belandelen in zijn voordrachten, of zelfs in lichtbeelden-avonden, teeh zou niemand het geloovent. Het was te afgrijselijk! En hij weende. Ook Natividad weende. „Ditmaal moet Veintemilla me helpen”, zeide deze, — „lij zal ons wreken. Hij heeft ons reeds gewreken door zijn overwinningen. Peru is hem veel verschuldigd! Hij is een groot man. Garcia zou ons naar het barbaarsche verleden teruggevoerd hebben. Dat heeft hij tegenover ons getoend, en wij waren bijna nog zijn slachtoffers geworden.”

Acht dagen gingen voorbij. Zoolang men zich niet kon inschepen voor Callao, was Raymond uiterlijk zeer kalm. Toen zij aan boord waren, durfden Ozout en Natividad hem eindelijk vragen, hoe alles was gegaan. Hij verhaalde hun alles wat hij had gezien in den Tempel des Doods, en van het zieletoeg van Maria-Theresia. Dit verhaal, op een zonderling kalmen toon gedaan, werd met afgrijzen door Natividad en François-Gaspard aangehoord, en toen het ten einde was, vluchtten beiden naar hun hut om in tranen aan hun opgekropt gemoed lucht te geven.

Raymond, tegen de verschansing geleund, zag, hoe hij op dezelfde kust, die hij eens met zulk een blijde onrust genaderd had, weder aanvoer, de kust, waar hij binnen een uur sterven zou. Ach! Dit Peru van Pizarro en de Inca's! Het fabelachtige land van goud en de wonderlijkste overleveringen. Het land van zijn jonge eierzucht en zijn jonge liefde! Zijn liefde was dood! Zijn eierzucht was dood. Alleen de oude overlevering, om welke hij gelachen had, leefde nog! Die had haar gedood! En ook hem zou zij den sterven, wijl hij had gelachen om de twee oude dames, die zulke gruwelijke histories van den Gouden-Zonnearmband verhaald hadden!

(Vervolg op blz. 36 van dit nummer.)

BOERDERIJ TE BLARICUM.

EEN LANDELIJK HOEKJE IN HET TOT VOOR KORT NOG BIJNA ONBEDORVEN DORP.

Foto-Bureau „Argus“

MET „DE PRINS DER NEDERLANDEN“ OP DE NOORDZEE.

HET HIJSCHEN VAN DE VLAG DER MAATSCHAPPIJ „NEDERLAND“ OP HET SCHIP NA DEN PROEFTOCHT, TEN TEEKEN, DAT HET DOOR DE MAATSCHAPPIJ WORDT AANVAARD.

Links van de vlag de heer Versteegh, kapitein van het schip; rechts naast hem de scheepsbouwster Goedkoop. Rechts van de vlag (met de pet in de hand) de heer Jonckheer, directeur van de Mij Nederland. Mejr. Jonckheer hijscht de vlag.

MET „DE PRINS DER NEDERLANDEN“ OP DE NOORDZEE.

„EEN Hollandsch gast, dat is bekend, die vindt op zee z'n element“. Eilacie mijne vrienden, hoe bedrogen komt ge uit, indien die zee op allervriendelijkste wijze u aan 't verstand brengt, dat „varen over de baren“ niet zoo vroolijk is, als het liedje zingt. En als de Directie der Maatschappij Nederland, die onze gastheer was, niet zoo vriendelijk... maar laat ik van den aanvang af vertellen.

Half negen voormiddags aan 't Centraal-station: aan den trein voor Haarlem zijn drie extra-wagons eerste en tweede klasse met bestemming voor IJmuiden gekoppeld, voor de gasten der Mij. Nederland, die te half tien aan de sluizen van het Noordzeekanaal aan boord van „de Prins der Nederlanden“ zouden komen, welke reeds 's nachts Amsterdam had verlaten. Het weer is zóó-zóó; we zijn vervuld met hoopvolle verwachtingen op goed weer in den namiddag.

Half tien te IJmuiden. Bepakt en bezakt verlaten we den trein, de lucht ziet somber op ons ondernemen neer. 'n IJskoude wind blaast ons om de ooren. We hebben hoopvolle verwachtingen van warme deksalons en gezellige smoking-rooms, waaruit we 't weer zullen kunnen bespieden. Aan de haven gekomen, drijft 'n verfrissende hagelstorm, vermengd met natte sneeuw, ons de harde korrels om de ooren. We turen naar 'n schip. Zien in de verte het gevaarte naderen, doorkruisen 'n natte weide, en bevinden ons en bloc, huiverend, nat, en verkleumd in de luwte van 't eenige sluiswachterhuisje, waaromheen we als natgerengende poedels dekking zoeken. In de verte nadert met iergende langzaamheid ons zeekasteel.

Tien uur. We zijn uit ons lijden en geraken druipende binnen boord, waar we met de grootste hartelijkheid worden opgenomen en naar onze hut worden geleid. Alle ellende is vergeten, als we door de goed verwarmde gangen, langs de gezellig ingerichte hutten, ons verblijf voor ééne nacht bereiken. Verkwikt begeven we ons daarop naar de eetzaal, waar op de kleine tafels een ontbijt geserveerd wordt, en waar we met één slag ons allergenoeglijkst thuis gevoelen, en allerbelagelijkst. We vinden varen een heerlijke uitspanning, vooral als we 't zoo naar ons zin hebben. Ondertusschen liggen we nog stil. We zijn aan 't schutten. We zijn enthousiast over de zee... in de verte.

Over elfen: de kleine bootjes die onze reus tot nog toe trokken, gaan ons verlaten; we raken tusschen de pieren. De wind waait strâf. We hangen over de reeling als bevaren zeelui, en zien met vreugde de haven langzamerhand achter ons blijven; 'n lichte deining, die we voor de eerste ontmoeting met de zee houden, doet ons overmoedig en vreugdevol aan, omdat we het nieuwe terrein daarmede betreden gelooven. Ons schip klieft majestueus de golven. We verlaten de pieren.

Twaalf uur: We schommelen, ondanks den zekeren en vasten gang van ons schip, erger dan we verwacht hebben, we praten erover, dat we begrijpen kunnen hoe je zeeziek zou kunnen worden. De wind waait straffer, we snellen soms over en van den brug af, waarop we thans 'n schitterende aanblik hebben over den omtrek; we zien het voorschip de hoge golven beklimmen en in hunne beddingen weer neerzinken. Echter verheugen we ons dat we niet zeeziek worden.

Een uur: We hebben 'n heerlijk uur op de brug doorgebracht.

De zee diep-groen en doorzichtig als gletscherijs, gemarmerd met 't schuim, wit als sneeuw, wiegt ons heen en weer op hare machtige deining. We ondergaan de sensatie van 't heerlijk-ruime, 't eeuwig-machtige, zuivere en onbesmette van hare pracht. Er zijn menschen, die naar de lunch verlangen. Niet omdat ze draaierig worden, maar „flink eten is zoo goed tegen de zeeziekte“, beweren ze.

Twee uur: Een voortreffelijke lunch. De eetzaal gaat wonderlijk op en neer, vage en sombere voorgevoelens schijnen zich van sommige gasten meester te maken, men ziet ze opeens pijnlijk naar hun hut verlangen. Het schip, als 'n schommel, rijst en daalt, met gelijkmatige onverstoortbaarheid: trotsch zet het zijn weg voort. Daarbinnen zoeken arme stervelingen, geleid door Javaansche bedienden, 'n rustige plek, de feestelijkheid van den disch somber ontvluchtend.

Drie uur: Stille aan boord. Weinig personen op de brug, weinig op de dekken. In de voornaam ingerichte, in coramandel-hout door den sierkunstenaar Lion Cachet ingerichte deksalons, ondanks hun cosy intérieur, geen mensch. De meeste maken studies van hun hutinrichting, volgen met leede oogen het deurgordijn, dat er plezier in schijnt te vinden diagonalen te vormen met de vierkante deuropening. Het zwaait prettig heen en weer zich gedweëlijk richtend naar de schommeling van het schip, zonder ophouden zich verplaatsend van links naar rechts, en van rechts naar links, eindeloos. Als dat ophoudt, is 't leed geleden... maar 't houdt niet op. Integendeel

De kust is sinds lang verdwenen. Soms komt 'n kleine boot te zien, weggedoken tusschen de golvenheuvels, dan op 'n top, om

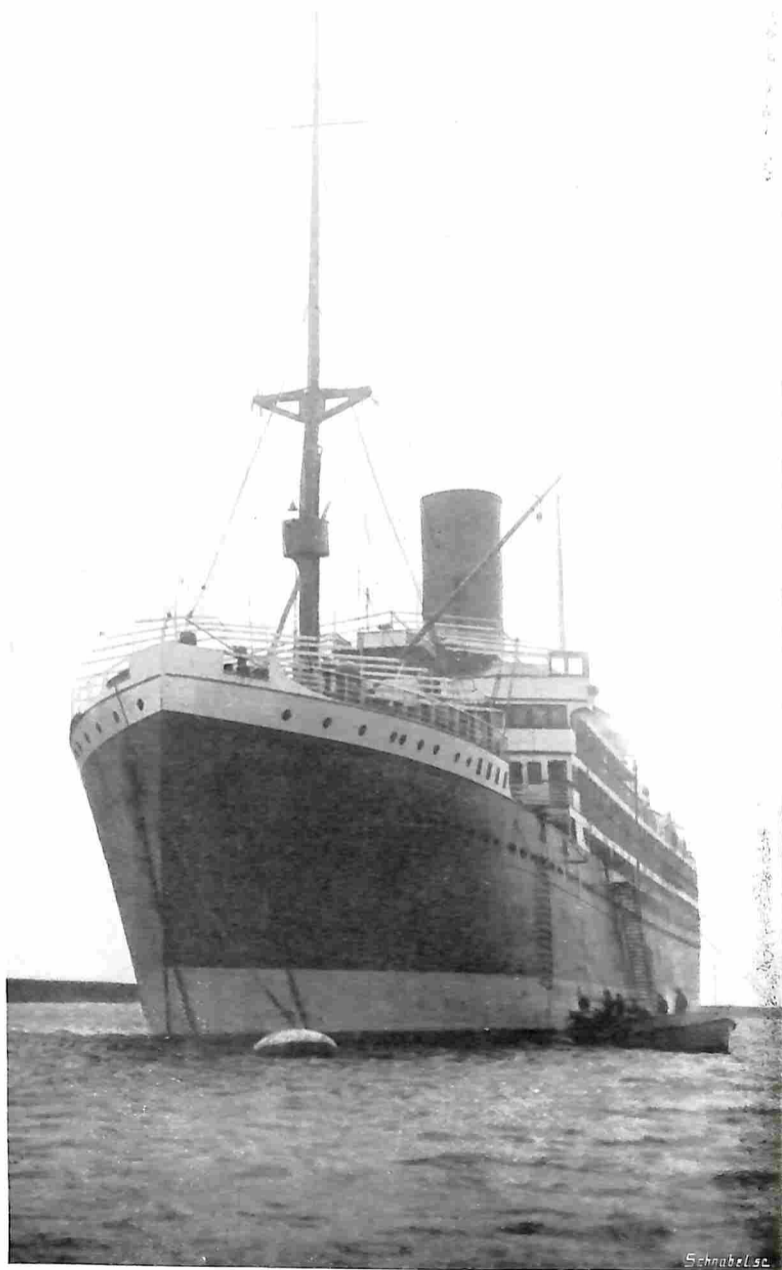

Foto-Bureau „Argus“

MET „DE PRINS DER NEDERLANDEN“ OP DE NOORDZEE.
HET NIEUWE SCHIP DER MAATSCHAPPIJ „NEDERLAND“

dan weer weg te zinken in de diepte tusschen twee in, als sloten ze zich boven zijn schoorsteen. . . . De kapitein, de heer Versteegh, noemt dat, als we 't 'm vragen: een stevige bries!

Vier uur: Ik doe, welwillend geleid door den heer Boerma, inspecteur der Maatschappij, een rondgang door het schip. We zetten ons schoor. We houden ons vast, klimmen en klauteren tegen het soms hellende dek; hij laat mij alles zien na de weelderig ingerichte eerste en tweede klasse, de frissche derde klasse, de vierde klasse voor de soldaten, met logies voor het inlandsch personeel, voor de Chineesche stokers, die hun aparte keuken hebben; dan de kombuis, de keuken voor de 1e en 2e klasse, waar prachtige manden visch en heerlijke spijzen voor het diner van straks klaar staan. De chef-kok is melancholiek gestemd, mompelt van zeeziekte en passagiers in hunne hutten en van 'n diner zonder gasten. We verlaten hem in sombere stemming en trekken via de derde klasse naar het achterschip, waar we heelemaal achterin bij het roer, de hydraulisch-electrische stuurmachine, van het Hele-Shaw-Martinean patent bezichtigen en waar ik plotseling het gevoel krijg, alsof 'n klamme reuzehand me om m'n middel grijpt en met 'n vinger m'n ingewanden door elkaar roert. Maar ik laat me niet vangen, en begeef me weer terug aan dek, waar de hand me gelukkig na 'n ellendig oogenblik weer loslaat. Maar 'k houd me voor gewaarschuwd, en ga na den vermoeienden tocht wat rusten.

Zes uur: In verband met den toestand van 't weer, den uitstekenden toestand van het schip en de zeer slechte van de meeste passagiers, besluit de directie in overleg met den bouwer, de heer Goedkoop, en kapitein Versteegh, mede na kennisname van de melancholie van den chef-kok, den gasten een bezoek te gunnen aan de veilige ree van Texel, in het gezicht van Nederlandsch eerste oorlogshaven en deszelfs Dreadnoughts, teneinde hen in de gelegenheid te stellen, op aangename wijze van het inderdaad schitterend samengesteld menu voor het diner te kunnen profiteren.

Zeven uur: Ankerkettingen rammelen, kleine lichtjes piekeren seinen door de lucht met onzen stoomer. Draaiende bundels lichtstralen werpen hun schijnsel om en om over het rustiger donkere water tot ver voorbij ons schip, dat nu rustig in de luwte ligt. Laag op 't water, dichterbij, lantaarngesflikker van het duistere zeehavengat den Helder. Verder weg aan de andere zijde vuurtorenlichten, vaste en draaiende, over de in het duister verwezende zeevlakte.

Half acht: De vreugde aan boord keert terug, de lichten schitteren in het kristal op den welvoorzien disch, in de glazen fonkelt de Rose Ludon, de Champagne en de Haute Sauterne, en de

Foto Persbur. Vaz Dias
TYPE VAN EEN VROUW DER ZWARTE
FRANSCHESOLDATEN, DIE OM
GEZONDHEIDSREDEGEN NAAR AFRIKA
TERUG GAAN.

talrijke gasten in vroolijke en opgewekte kout bijeen, zijn de sombere stemming en het zwaaiende hutgordijn vergeten en danken in gloeiende bewoordingen de gastheeren voor hun schitterende ontvangst!

Laat ik verder kort zijn: plaatsruimte ontbreekt me. Tien uur gingen we van tafel en de salons waren nog lang vroolijk bevolkt. 's Nachts stormde het. Om half zeven 's morgens joeg 'n sneeuwstorm over 't water, waardoorheen nauwelijks het licht van Kijkduin heendrong. Maar om negen uur was het stiller en mooi weer. Toen voeren we weg. 'n Prachtige morgen met 'n mooie toer langs de kust. Twaalf uur vielen we te IJmuiden binnen. Vier uur waren we te Amsterdam. Op dit fraai ingerichte schip, met zooveel zorg door bouwers en technici saamgesteld, en met recht op trots door de directie der Mij Nederland in de vaart gebracht, heb ik twee prachtige dagen doorgebracht, dank zij de ruime gastvrijheid der gastheeren, die zoo gul te recipieeren wisten.

Moge deze groote aanwinst van onze handelsvloot hun de profijten en de eer verschaffen, waarop zij recht hebben!

Oud-Hollandsche energie en Oud-Hollandsche gastvrijheid! Prosit! Dat is mijn toast.

TOM SCHILPEROORT.

Overneming verboden.

DE ZONNEVROUW

(Vervolg van blz. 34.)

Evenals bij zijn aankomst te Callao, was hij het weder, die zich het eerst neerliet in de sloep van den luidruchtigen veerman, doch ditmaal behoefde hij niet te vragen waar de Calle van Lima was. Zijn oogen waren voortdurend gevestigd op de omgeving; hoe hoopvol had hij dienzelfden weg toen geloopt! Hoe vriendelijk had Maria-Theresia hem verwelkomd!

Helaas! Het is nu niet zoo haastig, dat hij door den doolhof van enge steegjes gaat.

Eindelijk bereikt hij het plein, vanwaar men de veranda zien kan. Dáár hoorde hij haar lieve stem; dáár kwam hij haar elken avond afhalen; daar miste hij haar op een avond, en voor altijd. Nooit zal zij meer de groen ingebonden kantoorboeken opnemen; nooit zal zij meer schrijven met het potlood, dat zoo coket aan een gouden ketting om haar hals hing. Nooit zal hij haar meer op dien beslist toon met de klanten hooren spreken. Nooit zal zij zich meer uit het venster buigen om te zien of hij nog niet aankomt.

Plotseling staat Raymond stil en wankelt. Hij brengt de hand naar zijn hart. Nu zal hij sterven. Des te beter! Is hij daarvoor niet hier gekomen? Die verschijning daar ginds, aan het venster der veranda, doet hem schrikkelijk pijn! Hij dreigt te stikken! Welk een gruwelijke hallucinatie! . . . misschien is het dan toch

waar, dat de dooden later de plaatsen komen bezoeken, welke hun dierbaar waren gedurende hun leven, want hij ziet, hij ziet de schim van Maria-Theresia! Hij ziet haar. Zij staat aan het venster. God, wat is zij bleek! Bijna doorzichtig. Welk een triestig gelaat hebben zij, die na hun dood op aarde komen rondwaren. Zij buigt naar voren als vroeger. Zij wendt het hoofd naar zijn kant. Het is alles als in vroeger tijd. Het eenige verschil is, dat zij er niet wezenlijk is. Nauwelijks durft hij haar naam fluisteren, uit vrees, dat de schim eens verdwijnen mocht, dat het heerlijk visioen eens op mocht houden: met behoedzame schreden gaat hij voort. Voorzichtig, gelijk een kind, dat een vlinder vangen wil, nadert hij. En zijn hart klopt. . . . zijn hart klopt, het zwelt, het zal uiteenspringen, want het is een levende kreet, die van de bleeke lippen van de schim komt: „Raymond!”

— „Maria-Theresia!”

En zij vallen elkander in de armen. Hij drukt de lieve schim tegen zich aan, en nog altijd kan hij, zoomin als zij zelve, in de werkelijkheid gelooven. Zij hebben beiden zooveel geleden. Zij bezwijmen. . .

(Wordt vervolgd.)

Foto-bureau „Arens”

DE RIJKSSTRAATWEG BIJ MAASTRICHT OVERSTROOMD.